

ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ЗМІНИ СВІТОВИХ ЦІН НА РИНКАХ ДОРОГОЦІННИХ МЕТАЛІВ

Еш С.М., Гордійчук Ю.О.

Розглянуто сутність ринку дорогоцінних металів і чинників, що впливають на ціну золота. Проаналізовано зміну курсів валют, як чинника впливу на ціну золота. Прогнозується майбутня ціна золота на ринку дорогоцінних металів.

Ключові слова: *світові ціни, ринок дорогоцінних металів, золото, чинники впливу на зміни цін, ринок фінансових послуг.*

Важливим сегментом ринку фінансових послуг є ринок золота та дорогоцінних металів. В другій половині ХХ ст. золото почало втрачати ряд своїх функцій як монетарного активу, воно вже не є загальним еквівалентом, що порівнює цінності всіх інших товарів. Національні грошові одиниці тепер не мають офіційного золотого змісту. Золото втратило і функцію світових грошей, якими тепер є кредитно-паперові грошові одиниці. Однак золото та інші дорогоцінні метали придбали нові функції, в тому числі функції незамінного сировинного компоненту у багатьох галузях світового господарства, а також зміцнили свою властивість як надійного й ліквідного інвестиційного активу та засобу збереження ліквідних активів. Дорогоцінні метали – надійний засіб заощадження та нагромадження, тому вони можуть бути повноцінною складовою інвестиційного портфеля.

Вкладення у дорогоцінні метали – ефективний спосіб страхування від інфляції, оскільки за її наявності відбувається знецінення грошей та зростання цін на всі товари (зокрема й дорогоцінні метали). Слід зауважити, що згідно з дослідженнями зарубіжних аналітиків дохідність цінних паперів на американському ринку протягом останніх 40 років зросла у 12 разів, нафти – у 25 разів, золота – у 35 разів. З метою підвищення ефективності операцій із дорогоцінними металами необхідно враховувати чинники, що впливають на попит і пропозицію цих металів у світі. На ціни світових ринків дорогоцінних металів впливають не лише чинники, що безпосередньо формують попит і пропозицію (рівень видобутку металів, їхні державні запаси, споживання різними галузями промисловості тощо). Наприклад, за результатами досліджень вчених М.Діба та Е.Бахтарі, можна сказати, що на динаміку цін на світових ринках дорогоцінних металів, крім обсягів їх видобутку і рівнів споживання, суттєво впливають зміни курсів валют, фондових індексів і цін на нафту. Наявна також доволі сильна кореляція між окремими ринками дорогоцінних металів, причому кореляційний зв'язок

завжди прямий, тобто можна стверджувати, що ринки дорогоцінних металів значною мірою підтримують один одного (ціни на срібло залежать від цін на золото; ціни на платину зорієнтовані передусім на ціни паладію, а вже потім – на ціни золота; ціни на паладій – на ціни платини й золота; ціни на золото – на ціни платини).

На світові ціни дорогоцінних металів найбільше впливають зміни курсів таких валют, як долар США і швейцарський франк. Особливий вплив на ціни дорогоцінних металів швейцарського франка зумовлений тим, що Швейцарія є світовим центром торгівлі золотом (через Цюріх реалізується близько 50% золота, призначеного для задоволення промислово-побутового попиту на метал у світі). Також важливе значення має нейтралітет країни і стабільність валюти. Вплив зміни курсу канадського долара на ціни платини і паладію зумовлений тим, що Канада є одним із найбільших постачальників платини на світовий ринок. Крім цієї валюти, на формування цін на платину і паладій впливає також зміна курсу австралійського долара. Однак ступінь впливу і канадського, і австралійського доларів поки що не дуже високий (порівняно з долларом США і швейцарським франком). Одним із найвагоміших чинників, що впливають на динаміку цін на срібло, є зміна курсу фунта стерлінгів. Слід також зауважити, що зміна курсів фунта стерлінгів і японської йени впливає на ціну лише одного металу (відповідно срібла і платини), що робить згадані валюти привабливими в контексті мінімізації інвестиційних ризиків.

Оцінювання динаміки цих чинників, визначення характеру їх взаємозв'язку дає змогу отримати ширше уявлення про тенденції і процеси, які спостерігаються на світових ринках, а також точніше прогнозувати майбутні ціни на дорогоцінні метали. Крім того, виявлення та визначення взаємозв'язків зазначених чинників певною мірою може знизити рівень інвестиційних банківських ризиків, оскільки причинами фінансової кризи були зокрема недостатньо раціональна диверсифікація фінансових вкладень та недооцінка зв'язків між ними.